ICECI2018

II. Uluslararası Erken Çocuklukta Müdahale Kongresi

"Erken Çocuklukta Müdahale Alanında Güncel Araştırmalar ve Yenilikçi Uygulamalar"

29 Mart – 01 Nisan 2018
Antalya, Türkiye

ÖZET KİTAPÇIĞI

Bu kitap içerisinde yer alan Uluslararası Erken Çocuklukta Müdahale Kongresi özetleri yazarlar tarafından gönderilmiş olup yazarlar özetlerinin içeriğinden ve çalışmalarında bulunan materyallerden telif hakkı ve hukuki konular bakımından kendileri sorumludurlar.

Uluslararası Erken Çocuklukta Müdahale Kongresi
–
ICECI2018

ICECI2018

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Kurullar 4

Düzenleme Kurulu 5

Dizin 6

Davetli Konuşmacılar 7

Çalıştaylar 12

Paneller Ve Özel Oturumlar 26

Sözlü Bildiriler 32

Poster Bildiriler 270

KURULLAR

Onursal Başkanlar

Prof. Dr. Tamer YILMAZ, Rektör
Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Prof. Dr. Murat Tarımcılar, Rektör
TED Üniversitesi

Prof. Dr. İbrahim H. DİKEN, Başkan
EÇOMDER Başkanı

Prof. Dr. Michael GURALNICK, Başkan
ISEI Başkanı

Bilim Kurulu

Prof. Dr. İbrahim H. DİKEN, Anadolu Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Uğur SAK, Anadolu Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, , TÜRKİYE
Prof. Dr. Sinan OLKUN, TED Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Michael GURALNICK, University of Washington, USA
Prof. Dr. Rune SIMEONSSON, The University of North Carolina at Chapel Hill, USA
Prof. Dr. Toni LINDER, USA
Prof. Dr. Manfred PRETIS, Medical School of Hamburg, GERMANY
Prof. Dr. Tevhide KARGIN, Ankara Üniversitesi, TÜRKİYE
Prof. Dr. Funda ACARLAR, Ankara Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Özlem DİKEN, Anadolu Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Mehmet YANARDAĞ, Anadolu Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Senem BAŞGÜL, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, TÜRKİYE
Doç. Dr. Zsuzsa F. Lassú Eötvös Loránd University, Faculty of Primary and Pre-school Education, MACARİSTAN
Yard. Doç. Dr. Latife ÖZAYDIN, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, TÜRKİYE
Yard. Doç. Dr. Nilay KAYHAN, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, TÜRKİYE
Yard. Doç. Dr. Veysel AKSOY, Anadolu Üniversitesi, TÜRKİYE
Yard. Doç. Dr. Elif KARSLI, TED Üniversitesi, TÜRKİYE
Yard. Doç. Dr. Avsar ARDIÇ, Ege Üniversitesi, TÜRKİYE
Yard. Doç. Dr. Aydın BAL, The University of Wisconsin at Madison, USA

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. İbrahim H. DİKEN (Başkan)
Doç. Dr. Mehmet YANARDAĞ (Başkan Yard.)
Arş. Gör. Ahmet Turan ACUNGİL (Kongre Sekreteryası)

Doç. Dr. Özlem DİKEN
Yrd. Doç. Dr. Emre ÜNLÜ
Yrd. Doç. Dr. Veysel AKSOY
Arş. Gör. Düriye Merve TUNA
Arş. Gör. Gözde TOMRİS
Arş. Gör. Seçil ÇELİK
Arş. Gör. Tezcan ÇAVUŞOĞLU
Arş. Gör. Uğur Onur GÜNDEN
Arş. Gör. Hülya Ceren TUTUK
Arş. Gör. Ahmet İlkhan YETKİN
Öğr. Gör. Ali KAYMAK
Öğr. Gör. Gökhan İNCE

ORGANIZATION OF THE CONFERENCE
II. International Congress on Early Childhood Intervention is being organized Turkish Association on Early Childhood Intervention (EÇOMDER) & Hasan Kalyoncu University & TED University

Bildiri No: 4

31 MART 2018	
Saat: 14:15 - 15:30	Salon C

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) Üzerinde Dolaylı Bir Faktör Olarak Ailenin Psikolojik Sağlığı

Cem Tümlü, Ramazan Akdoğan, İbrahim Halil Diken

Erken çocuklukta özel eğitim (EÇÖE), sıfır-altı yaş arasındaki gelişimsel risk grubunda bulunan çocuklara ve ailelerine yönelik hazırlanan çocukların gelişimlerini desteklemek üzere planlanmış eğitim hizmetleridir. Bu dönem, normal gelişim gösteren çocuklarda olduğu gibi gelişimsel geriliği bulunan çocukların da gelişimlerinin çok hızlı olması ve çevrelerinden çok fazla beceriyi öğrenerek sonraki yıllar için gerekli alt yapıyı oluşturmaları bakımından önemlidir. EÇÖE uygulamalarında çocuğun kendisine verilen özel eğitim hizmetlerinin yanı sıra değinilen önemli bir nokta da ailenin eğitim sürecine katılımının sağlanmasıdır. Nitekim aile katılımı eğitimin başarıya ulaşmasında önemli bir işleve sahiptir. Öte yandan doğrudan birer birey olarak ebeveynlerin doyurulmamış ihtiyaçları onların özel eğitim sürecine işlevsel bir biçimde dâhil olmalarını zorlaştırabilmektedir. Bu engellerden birisi de ebeveynlerin psikolojik ihtiyaçlarıdır. Erken çocukluk dönemi ebeveynlerin çocuklarındaki olası yetersizliklerle ve psikolojik zorlanmalarla ilk yüzleştikleri zaman dilimi olması nedeniyle önemlidir (Gül, Diken, 2009). OSB olan çocuğa sahip ebeveynlerin kaygı, stres ve depresyon gibi psikolojik zorlanmalarla karşılaştıkları, değişen yaşam koşullarına uyum sağlamakta zorluklar yaşadıkları, sosyal çevre ve eşleriyle sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Bu nedenlerle EÇÖE uygulamalarında ebeveynlerin, çocuklarının gelişimlerinde etkili rol oynayabilmeleri için psikolojik destek gereksinimlerinin karşılanması önem arz etmektedir. Nitekim psikolojik zorlanmalarına karşı işlevsel çözüm yolları üretemeyen ebeveynlerin yaşamlarına dair yoğun olumsuz algıları oluşabilmekte ve geleceğe ilişkin olumsuz duygu durumuna sahip olabilmektedirler. Bu çalışmada; öncelikle otizmli çocuk ebeveynlerine verilen psikolojik desteğin onların depresyon, olumsuz benlik ve anksiyete düzeyleri üzerinde etkili olup olmadığı 2X2'lik bir deneysel desenle sınanmıştır. İkinci olarak psikolojik destek alan ve almayan ebeveynlerin otizmli çocuklarının, deney öncesinde denkleştirilmiş olan otistik belirti düzeylerinin deney sonrasında farklılaşıp farklılaşmadığı istatistiksel olarak karşılaştırılmıştır. Çalışmada grup içi karşılaştırmalarda Wilcoxon sıralı işaretler testi, gruplar arası karşılaştırmalarda ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda her iki hipotez de doğrulanmıştır. Çalışmaya 14'ü deney 14'ü kontrol grubu olmak üzere toplam 28 otizmli çocuğa sahip ebeveyn ve bu ebeveynlerin otizmli çocukları katılmıştır. Deney grubunda yer alan ebeveynlere psikolojik destek (grupla veya bireyle psikolojik danışma süreci) sağlanmış; kontrol grubuna ise herhangi bir psikolojik destek hizmeti sunulmamıştır. Hem deney hem de kontrol grubunda yer alan otizmli çocuklar ise EÇÖE kapsamında sunulan hizmetlerden hiçbir ayrım gözetmeksizin eşit bir şekilde fayda sağlamışlardır. Otizmli çocuğa sahip ebeveynlerin psikolojik zorlanmalarını belirlemek için "Kısa Semptom Envanteri"; çocukların otizm belirti düzeylerini ortaya koymak adına ise "Gilliam Otistik Bozukluk Derecelendirme Ölçeği-2 (GOBDÖ)" formu kullanılmıştır. Deney öncesinde hem ebeveynlerin anksiyete, depresyon ve olumsuz benlik puanları hem de otizmli çocukların GOBDÖ puanları arasında anlamlı bir fark olmamasına karşın deney sonunda hem ebeveynlerin anksiyete, depresyon ve olumsuz benlik puanları arasında deney lehine hem de otizmli çocuklarının GOBDÖ puanları arasında deney grubunda yer alan ebeveynlerin

sahip olduğu çocuklar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar; ebeveynlere verilen psikolojik desteğin hem kendilerinin psikolojik zorlanmalarını aşmaya yardımcı olduğunu hem de dolaylı olarak çocuklarının otistik belirti düzeylerinin azalmasına hizmet ettiğini göstermektedir. Araştırma sonuçları EÇÖE uygulamalarında aile katılımını sağlamanın önemli ölçütlerinden birisinin aileye verilecek psikolojik destek olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla aileye yeteri kadar destek sağlanmadığında çocuklardaki gelişme de istendik düzeyde olamayacaktır.